

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Очаквани възможности на финансиране за устойчиво земеделие и биоразнообразие през програмен период 2014-2020

Вяра Стефанова – Европейски форум за опазване на природата и пасторализма

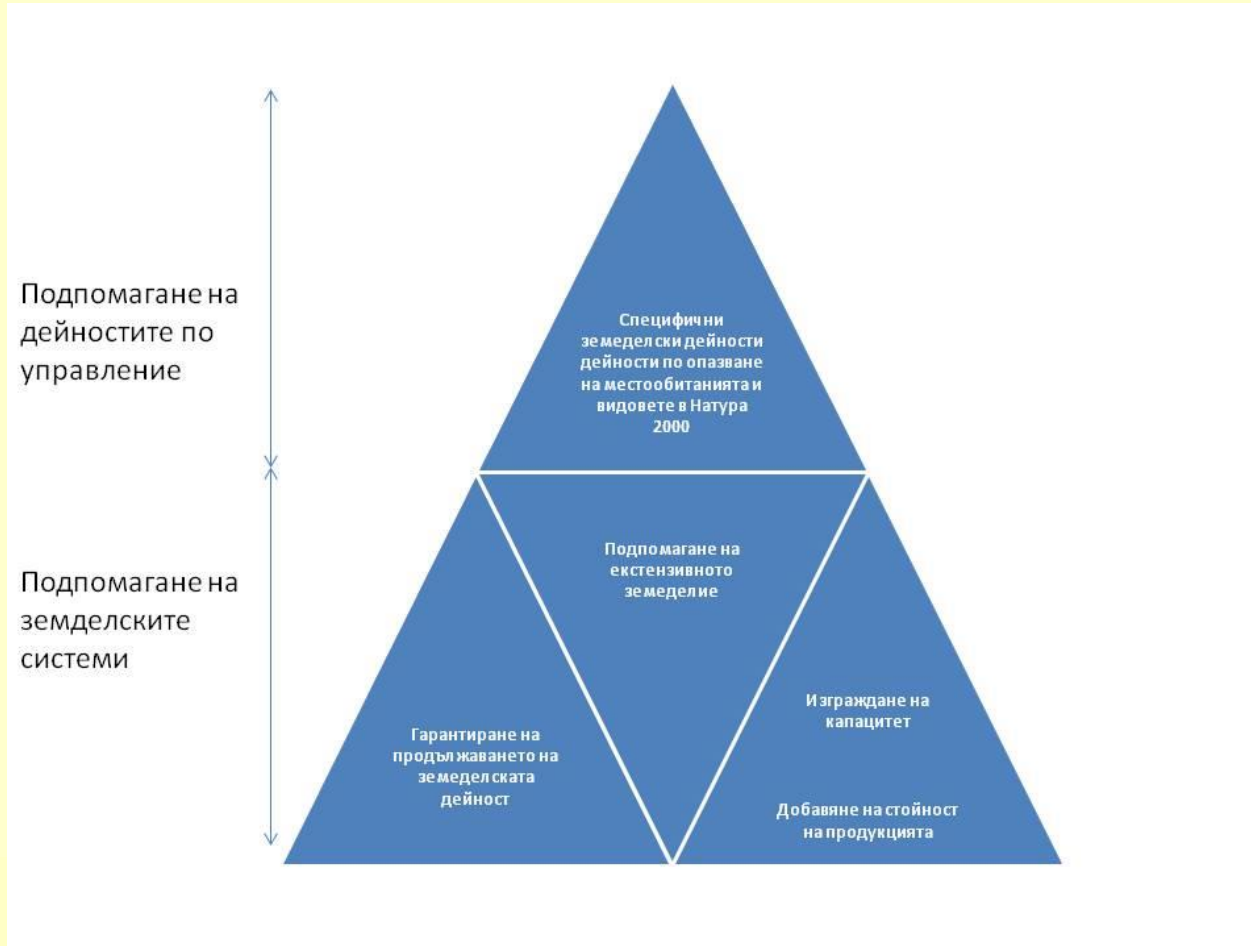
Трявна - 24.04. 2013 г.

EUROPEAN FORUM ON
NATURE CONSERVATION
AND PASTORALISM

Необходимост от подпомагане на земеделските системи, а не само дейностите, свързани с управлението на земеделските земи

Потенциални мерки от ОСП 20013 - 2020, които могат да подпомогнат опазването на земеделските системи в Натура 2000

1. Осигуряване на продължаването на съществуването на земеделските системи:

- Схема за основно плащане
- Зелени плащания
- Схема за дребните стопанства

2. Подпомагане на екстензивните земеделски системи

- Годишни национални доплащания
- Плащания, обвързани с производството (чл.68)
- Биологично земеделие

Потенциални мерки от ОСП 20013 - 2020, които могат да подпомогнат опазването на земеделските системи в Натура 2000

3. Изграждане на капацитет и добавяне на стойност

- Схема за млади фермери (Първи стълб)
- Системи за съвети в земеделието
- Трансфер на знания и действия за осведомяване
- Инвестиции във физически активи
- Развитие на стопанства и предприятия
- Създаване на групи производители
- Схеми за качество за селскостопански продукти и храни

Потенциални мерки от ОСП 20013 - 2020, които могат да подпомогнат опазването на земеделските системи в Натура 2000

4. Специфични консервационни мерки за местообитания и видове от Натура 2000

- Непродуктивни инвестиции
- Плащания по Натура 2000
- Хуманно отношение към животните
- Превенция и възстановяване на вредите върху горите от горски пожари, природни
- Бедствия и катастрофични събития

Важно:

- Съгласно насоките на Комисията (стр. 11) всички земеделски земи в Натура 2000 трябва да са допустими за подпомагане по стълб 1 и по стълб 2 на ОСП. В някои държави-членки, обаче (както и в България), голяма част от поддържаните чрез земеделска дейност местообитания са недопустими за подпомагане чрез преките плащания на първи стълб на ОСП. Това е отговорност на държавите членки - не на Европейската Комисия

**Каква е връзката между
изискванията за КС, ДП и АЕ
плащания ?**

Агроекологични изисквания

Зелени изисквания

**Кръстосано съответствие (КС) – Добро
земеделско и екологично състояние (ДЗЕС)
състояние**

Добро земеделско състояние

Облекчаване на изискванията от 2014 за пасищата –Предложение на ЕК

- Всички допустими към момента пасища ще останат допустими
- Разширяване на дефиницията за постоянно пасище: включат се и други растителни видове, които са подходящи за изпасване и оформят част от традиционни земеделски системи
- Съотношението между тревните и другите видове ще бъде определено в делегиран акт на ЕК
- ДЧ ще могат да прилагат коефициент на редукция при включването на тези площи към допустимите за подпомагане площи → вместо налагане на санкции за по-силно захрастени пасища, да се прилага редукцията при плащането

Деятности, допринасящи за опазване на биоразнообразието

Положителни дейности (Приложение II, Регл.74/2009)	Мерки в ПРСР 2007-2013	Състояние към 2013г
<p>Без използване на торове и пестициди на селскостопанска земя с висока природна стойност</p> <p>Управление на формите на екстензивно животновъдство</p> <p>Интегрирано и биологично производство</p>	M.214	В изпълнение
Полета с многогодишни растения и крайречни гранични ивици и биологични басейни	м 214	не е разработено
Създаване на планове за управление по програма Натура 2000	Не	Финансиране по ОПОС
Управление на местообитания в и извън зоните по Натура 2000	В изпълнение само за	

Дейности, допринасящи за опазване на биоразнообразието

Положителни дейности (Приложение II, Регл.74/2009)	Мерки в ПРСР 2007-2013	Състояние към 2013г
Промяна на използването на земята (екстензивно управление на ливадите, превръщане на обработваема земя в пасища, дълготрайно оставяне на земя под угар)	M.214	В изпълнение, частично
Управление на трайни насаждения с висока природна стойност	M.214	В изпълнение
Създаване и опазване на ливади — овощни градини	Не	
Опазване на генетичното разнообразие	m 214	В изпълнение
Информирание и разпространяване на знания в областта на биологичното разнообразие	M.111	В изпълнение от 2010

Мярка 213 Натура 2000 за земеделски земи

- Стартира през 2011 г.
- Към момента обхваща 102 зони за защита на дивите птици (ограничения за земеделска дейност има в 93)
- 2012 г. са добавени още 16 зони
- 3584 кандидата за *116 995,16 ха*
- Потенциал за подпомагане (при сегашните условия) – 599 872 ха

ЗАБРАНИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ДЕЙНОСТ – В заповеди от Натура 2000

1. *Забрани за разораването и залесяването на ливади, пасища и мери, превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения, както и промяната на начина им на трайно ползване - **30 евро/ха**;*
2. *Забрана за премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи - **20 евро/ха**;*
3. *Забрана за косенето на ливадите в сроковете, предвидени в съответните заповеди за обявяване /1 юни, 1 юли или 15 юли/, при спазване на регламентирания начин на косене, ако е наложен такъв – **70 евро/ха**;*
4. *Забрана за използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство - **65 евро/ха**;*
5. *Забрана за използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади – **28,5 евро/ха**.*

ЗАБРАНИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Забраните се групират в следните три групи:

- Забрани, отнасящи се за постоянни пасища – А (забрани т. 1, т. 2, т.3 и т.5)*
- Забрани, отнасящи се за обработваеми земи – В (забрани т. 2 и т.4)*
- Забрани, отнасящи се за трайни насаждения – С (забрана в, т. 4)*

Мярка 214

Агроекологични плащания

Земеделски земи с висока природна стойност (ВПС):

ВПС 1: Възстановяване и поддържане на затревени площи с ВПС

ВПС 4: Поддържане на местообитания на защитени видове в обработваемите земи в орнитологично важни места

Характеристики на ландшафта (ХЛ)

ХЛ 3: Традиционно отглеждане на овощни градини

Традиционно животновъдство (Ж)

Ж 1: Опазване на застрашени от изчезване редки местни породи

Ж 2: Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)

Кандидат Земеделски стопанин

Биологично земеделие (БЗ)

БЗ 1: Биологично растениевъдство

БЗ 2: Биологично пчеларство

Опазване на почвите и водите (ПВ)

ПВ 1: Въвеждане на сеитбооборот за опазване на почвите и водите

ПВ2: Контрол на почвената ерозия

Агроекологично обучение

(обучението се подпомага по ос 1 на ПРСР)

Подадени заявления по мерки 213 и 214

Мярка/ кампания	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Мярка 213 - НАТУРА	-	-	-	-	2 392	3 309
Мярка - 214 АЕП	-	1 021	1 212	1 607	1 773	2 303

Договориране по бюджети на мерките от 2 ос на ПРСР

Код	Мярка	Бюджет по ЕЗФРСР 2007-2013	Процент на договориране 2007-2013	Договорени средства по ЕЗФРСР към 31.01.2013 г.
211	Плащания за природни ограничения на фермери в планински райони	191 238 951,00 €	53,87%	103 028 949,77 €
212	Плащания за природни ограничения на фермери в райони, различни от планинските	31 873 159,00 €	99,90%	31 840 792,03 €
213	НАТУРА 2000 за земеделски земи	89 244 700,00 €	10,10%	9 017 093,30 €
214	Агро-екологични плащания	216 175 936,28 €	32,65%	70 586 491,38 €
223	Първоначално залесяване на неземеделски земи	33 148 085,00 €	6,99%	2 316 384,24 €
226	Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности	24 223 600,00 €	7,68%	1 860 087,28 €

Оторизирани средства по бюджети

Код	Мярка	Бюджет по ЕЗФРСР	Процент на усвояване	Изплатени средства по ЕЗФРСР
211	Плащания за природни ограничения на фермери в планински райони	191 238 951.00 €	42.37%	81 026 133.34 €
212	Плащания за природни ограничения на фермери в райони, различни от планинските	31 873 159.00 €	79.44%	25 319 325.40 €
213	"Плащания по Натура 2000"	89 244 700.00 €	5.21%	4 652 882.61 €
214	Агро-екологични плащания	216 175 936.28 €	18.29%	39 548 347.92 €
223	Първоначално залесяване на неземеделски земи	33 148 085.00 €	1.77%	585 647.58 €

Заявени парцели по направления (2012 г.):	Площ в ха	Брой кандидати	Потенциал в ха
Общо заявени парцели за 2012 г. по мярка 214	145 978,56	2043	
Биологично растениевъдство	27 174,33	1360	5 000 529,00
Поддържане на местообитанията на защитени видове в обработваеми земи, разположени в орнитологични важни места	186,58	1	238 045,45
Традиционно отглеждане на овощни култури	87,68	37	192 212,41
Сеитбообращение за опазване на почвите и водите	67 698,75	102	3 220 429,58
Контрол на почвената ерозия	1 263,40	49	283 094,47
Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)	17 238,44	223	
Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока	32 329,38	823	1 055 843,44

Приоритетни резултати за **биоразнообразието** при използване на средствата от ЕЗФРСР при осигуряването на обществени блага (1)

- постигане и поддържане на благоприятен конзервационен статус на полу-естествените местообитания и застрашени видове, зависещи или отрицателно повлияни от земеделието и горското стопанство;
- опазване на биоразнообразието в съществуващите земеделски земи и гори с ВПС; възобновяването на поддържането на земите и горите с ВПС , в случаи на скорошно изоставяне;

Приоритетни резултати за биоразнообразието (2)

- Поддържане на характеристиките на ландшафта като живи плетове, пояси, необработваеми ивици, дървета, храсти, малки водоеми и пожарозащитни пояси в горите с цел опазване на биоразнообразието и по-добра връзка между отделните местообитания;
- Поддържане и подобряване на разнообразието и връзката между земеделските земи и горите на едно по-мащабно ниво
- Подобряване на устойчивостта на земеделските и горските екосистеми към промените на климата, включително и промотиране на генетичното разнообразие при отглежданите култури и селскостопански животни.

Приоритетни резултати за водите

- Подобряване на хидроложкия и биологичния статут на влажните зони, реките и водните обекти, чрез намаляване, по-ефективно ползване и съхранение на водите в земеделието
- Намаляване на дифузното замърсяване в повърхностните и подпочвените води, причинено от нитрати, фосфати и препарати за растителна защита (ПРЗ) до постигане на целите на рамковата директива за водите
- Подобряване на ефективността при използване на минерални торове и ПРЗ
- Управление на водните обекти по-начин, който да намалява екологичния риск в долното им

Приоритетни резултати за **почвите**

- Намаляване на риска от ветрова и водна почвена ерозия
- Подобряване на органичното вещество в почвите
- Поддържане на влажните почви в добро хидрологично и биологично състояние
- Предпазване на почвите от негативно влияние на земеделска и горска дейност и опазване на тяхната функция за предоставяне на екосистемни услуги

Приоритетни резултати за **смекчаване на промените на климата**

- Подобряване на възможностите за поглъщане и съхранение на въглерод от земеделските земи и горите
- Опазване на важните въглеродни запаси в растенията и почвите (например постоянните пасища и горските почви)
- Намаляване на емисиите от въглерод, метан и азотни оксиди при извършването на земеделска и горска дейност
- Подобряване на ефективното използване на горивата при земеделската и горската дейност и намаляване на зависимостта от тях

Какво казва регламентът? (1)

- АЕ остава задължителна мярка за ДЧ
- Бенефициенти са земеделски производители или групи земеделски производители.
 - Изключения се допускат при ясна обосновка
- Плащанията са за дейности над базовите изисквания (ДЗЕУ, ЗИУ, МИУТПРЗ)
- ДЧ трябва да обезпечат бенефициентите с необходимите знания или да поставят изискване за обучение
- Задълженията се поемат за срок между 5-7 години с възможност за 1-годишно удължаване

Какво казва регламентът? (2)

- АЕ плащания са за пропуснати доходи и допълнителни разходи + до 20% разходи за транзакцията

(при групови проекти до +30%)
- Подкрепата се ограничава до максимални нива на плащане, определени в анекс
- Възможно е да се въведе процедура за избор на бенефициенти
- Могат да се отпускат помощи за опазване на генетичните ресурси в земеделието

Кое е новото в проекто-регламента за РСР?

- По-голяма гъвкавост в продължителността на ангажиментите: възможност годишно подновяване след 5-тата година) и възможност
- Поощряване на съвместните (груповите) проекти

Структура на мярката

(Работен документ на Комисията за елементи на стратегическото програмиране на ПРСР 2014-2020)

- Нормативна база
- Принос към приоритетни области и хоризонтални цели
- Обхват, вид и ниво на подкрепа в т.ч.
 - Вид на дейността
 - Бенефициенти
 - Избираеми разходи
 - Критерии за избор и принципи, свързани с определяне на критериите за избор
 - Вид на подпомагането
 - Връзка с други нормативни актове – например базовите изисквания
 - Ниво на подпомагане
 - Ниво на съ-финансиране

Структура на мярката

(Работен документ на Комисията за елементи на стратегическото програмиране на ПРСР 2014-2020)

- Специфична допълнителна информация, свързана с мярката
- Индикатори
- Финансова информация
- Проверимост и контрол (чл.69)
- Други важни бележки, свързани с изпълнението на мярката
- Преходни разпоредби

Задължителна информация, която трябва да фигурира в мярката “АЕ-климат”

(Работен документ на Комисията за елементи на стратегическото програмиране на ПРСР 2014-2020)

- Определяне и дефиниране на базовите елементи (изисквания)
- Определяне и дефиниране на задължителните изисквания съгласно националното законодателство
- Списък на застрашените от изчезване местни породи селскостопански животни и растения

Дискусия

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Непродуктивни инвестиции

- създаване на ландшафтни характеристики като живи плетове, разпръснати дървета и малки гористи места;
- инсталиране на електрически огради за опазване на селскостопанските животни от едрите хищници;
- премахване на инвазивни и/или неместни видове от полу-естествени тревни или горски местообитания;
- осигуряване на условия (ограждане или доставка на вода) за възстановяване на паша на животни с екологична цел на пасища с висока природна стойности с риск от изоставяне;
- инвестиране за закупуване на специализирана малка техника за замяна на ръчното косене при високопланинските пасища;
- премахване на отводняваща инфраструктура с оглед сезонно повишаване нивото на водата при ливади,
- използвани от водолюбиви птици;
- почистване на горите с оглед осигуряване на условия за естествено самозасяване на местни видове;
- изграждане на малки водни обекти за подпомагане на земноводните видове;
- възстановяване или създаване на части от местообитания за подобряване на свързаността на местообитанията и *устойчивостта им към промените в климата.*

Традиционни практики за сезонна паша – какво да се подобри?

1. изкарват на паша най-малко 50 овце или 10 говеда, или 10 коня, или при комбиниране на поне два вида от тях - не по-малко от 10 ЖЕ;
2. водят запис за загубите на животните и датите на извеждане и прибиране на животните от пасищата;
3. пасат животните на определените планински пасища най-малко 3 месеца от годината в периода май - октомври;
4. подържат гъстота на ЖЕ/ха съгласно плана за управление на съответния парк;
5. представят при проверка на място ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване на животните.
6. По желание притежават най-малко 2 каракачански кучета

Поддържане на затревени площи с ВПС – какво да се подобри?

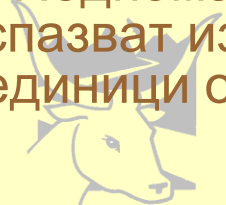
Изисквания по управлението:

1. не използват минерални торове и продукти за растителна защита;
2. не изграждат нови отводнителни системи;
3. не разорават на затревените площи;

-Подпомаганите лица, които поддържат затревените площи **чрез косене**:

- Извършват първата коситба в равнинните райони от 15 юни до 15 юли, а в планинските райони -в периода 30 юни до 15 август;
- косенето ръчно или с косачки за бавно косене, като косят от центъра към периферията, а когато това не е възможно - от единия край към другия, като използват ниска скорост;
- могат да извършват свободна паша на животни след последната коситба, с изключение на горските ливади, като спазват гъстота на животните до 1,5 ЖЕ/ха.

- Подпомаганите лица, които поддържат затревените площи **чрез паша**, спазват изискванията по т.1,2 и 3 и поддържат гъстота на животинските единици от 0,3 до 1,5 ЖЕ /ха.

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

- Чл.21 (1) (а) предоставя възможност за подпомагане на изготвянето и актуализиране на планове за развитие на общините в селските райони и на техните основни услуги и на планове за защита и управление, отнасящи се до области от Натура 2000 и други райони с висока природна стойност; и могат да бъдат използвани за информиране и изграждане на капацитет и дребна по мащаб инфраструктура като поставяне на указателни знаци и информационни табла за повишаване на знанията за местното биоразнообразие
- Чл.21 (1) (е) подпомага поддръжка, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата и селския ландшафт. Това може да се използва за възстановяване на естествените екосистеми и възстановяването или опазването на стари гори, крайречни гори и делта на реки.
- За да се случи това, опазването на природата трябва да е сред целите на мярката в програмата за развитие на селските райони, а сред потенциалните бенефициенти трябва да са изброени и организите за опазване на природата.

Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазваната гора

Инвестициите могат да бъдат :

- за премахване на отводнителна инфраструктура за възстановяване на влажни зони;
- създаване на малки езера;
- преминаване от гола сеч към подобрени технологии за добив на дървесина;
- отваряне на малки пространства;
- диверсифициране на горската структура;
- смесени гори от различни видове и генетичен произход;
- контролиране на инвазивни видове;
- опазване на генетичните ресурси на местни европейски видове

ВАЖНО : Трябва да се избягват конфликтите между раз
екологични приоритети

Благодаря за вниманието!

